

thuisgeblevene. Ik poog altijd mijn vakantie zóó in te richten, dat ik nieuwe zielekracht verzamel, om de lasten des levens blijmoedig en met opgeheven hoofde te kunnen verder dragen.

Daartoe moet mijn lichaam uitrusten en nieuwe kracht opdoen — maar ook, laat ik liever zeggen: *bovenal* mijn ziel.

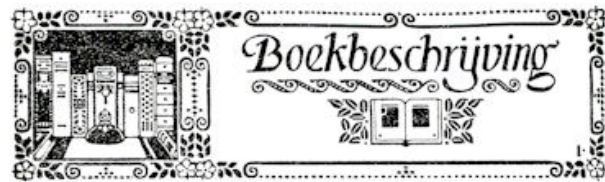
En het lichaam heeft zijn eigen wetten voor rust en herstel, maar de ziel evengoed.

En, o, dat vergeten zooveel menschen, als zij vakantie nemen.

Ja, 'tis soms, of zij in 't gewone leven, te midden van hun werk nog meer aandacht aan hun zieleleven wijden dan „op reis.“ Zoo dikwijls ontmoet ik reizenden, ook reizende Christenen, wien ik wel zou willen toeroepen: „*Wat baat het een mensch, of hij de heele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziel?*“

Ja, 'tis soms of zij alleen met hun lichaam reizen, en hun ziel ergens thuis hebben gelaten, zóó weinig of niets bekommeren zij zich er om! En toch is van ziel en lichaam, de ziel verreweg de voornaamste, de edelst-bewerkte, de meest verzorging behoevende.

Ook daarom, liever-thuisgeblevene, zoek ik altijd voor mijn vakantie een eenzaam plekje diep in 't hooggebergte. Ik weet geen plaats, waar de ziel met al haar nooden beter tot haar recht en tot haar rust komt dan in de verheven eenzaamheid en grootsche stilte van Gods bergen.

„God en Religie“ *)

Ik denk, nu ik mij neerzet om iets te schrijven over Ds. Wisse's belangrijke werkje, aan jonge menschen, wier zielen worden verschroeid door den heeten woestijnwind van het ongelooft. En daarom ga ik mijn lezers zonder veel omhaal van woorden een schoone bladzijde afschrijven, waarvan ik zelf veel heb genoten, en waarvan ik zeker geloof, dat de lezing allen zal goeddoen. Deze bladzijde spreekt voor het heele werk, een populaire verdediging van het Christelijk geloof, die in haar geheel genomen wellicht velen te hoog zal gaan, maar toch aan menigeen, die te kampen heeft met vragen en twijfelingen, versterking bieden zal, niet van de twijfelzucht natuurlijk, maar van een misschien zeer zwak geloof in de heerlijkheid en onmisbaarheid der Heilige Schrift.

Ds. Wisse schrijft dan:

„Feitelijk is de zucht naar het godsbewijs voortkomend uit den wortel van den hoogmoed. Het gaat in zijn diepste gedachte uit van de inbeelding, dat gij over God kunt richten, dat niet gij onder God, maar God onder u staat, dat ge, laat ik me zoo mogen uitdrukken, God „onder de knie“ hebt.

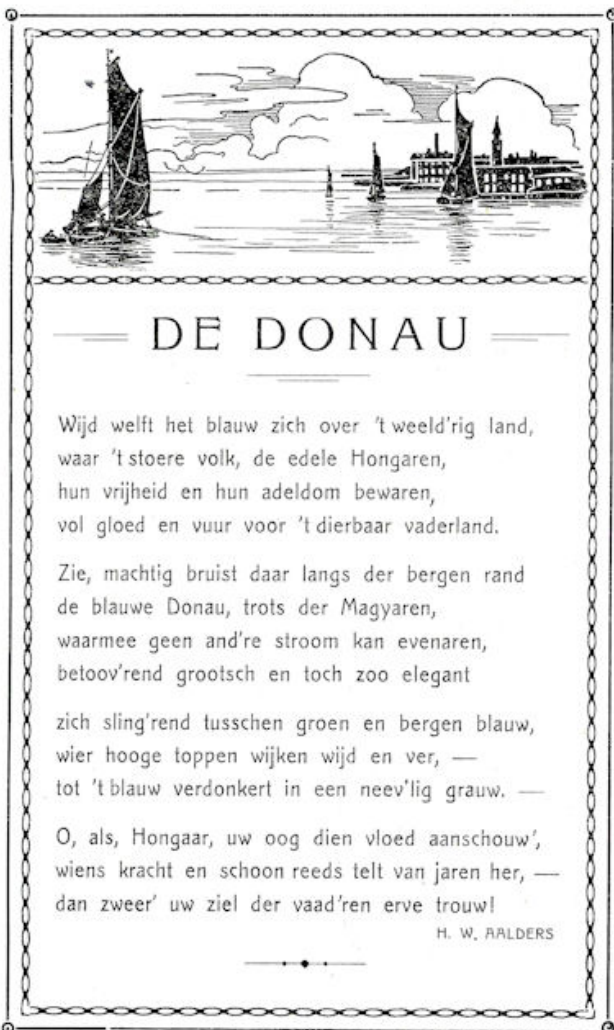
Verstaan we toch, dat er grenzen zijn voor onze kennis en bevoegdheid; ook voor de taak van ons kennen en kunnen. Hoe zou men dat moeten aanleggen, om te „bewijzen“ aan het eindig, beperkt verstand van een schepsel, dat er een oneindig, absoluut, eeuwig, volmaakt wezen bestaat? Dan zouden we met ons denken dat wezen eerst moeten kunnen omspannen. Dit is een contradictie.

„Hij, die u vraagt, God te willen bewijzen, weet niet waarover hij het heeft.

„Wij behoeven er dus allesbehalve mistroostig over te zijn, dat we God niet kunnen verklaren, of definieeren, noch Zijn bestaan bewijzen. Geloof aan en in God moet niet op dwang berusten. Wel op gezag, maar gezag Gods. De zekerheid aangaande het bestaan van God moet niet berusten op bewijsvoering. Gods bestaan moet a priori vaststaan. En als er dan toch godloochenars zijn? Dan zegt dit slechts, dat we het vermogen der zonde hebben, om tegen het licht, dat God in Zijn openbaring spreidt, in te gaan; dit kan wel onze slechtheid, niet Gods afwezigheid bewijzen. Feitelijk, goed verstaan, zou men dan kunnen zeggen, niet: God bestaat niet —; maar: gij bestaat niet; gij n.l. als Beeld Gods, naar uw oorspronkelijke heerlijke existentie in het paradijs. Slechts wedergeboorte kan hier afdoende helpen. Alleen wie wedergeboren wordt uit water en geest, kan ook ten deze het koninkrijk Gods zien en ingaan. Dan zien we, wat God openbaart, ook openbaart aangaande Zichzelf. Dan geldt: bij Uw licht (zonder bewijsvoering) zien we het licht. Dan houdt de sterkte zulk eener openbaring, n.l. zóó sterk, dat we van binnen gebroken en vernieuwd worden, ook in, dat we haar meteen, zonder verdere redeneering, zien en erkennen.“

Hier laat Ds. Wisse een regel wit volgen. Ik gebruik de kleine pauze, om in alle bescheidenheid te zeggen: „Geleerde schrijver, wat hebt ge dat *kostelijk* gezegd. Dát moet ge zelf hebben doorgemaakt; want zóó spreekt de ervaring.“ En ja, het is waar, de sterkte der Godsopenbaring moet ons breken en vernieuwen.

*) Een apologetische bijdrage door Ds. G. Wisse bij D. J. van Brummen te Dordrecht.

DE DONAU

Wijd welft het blauw zich over 't weeld'rig land,
waar 't stoere volk, de edele Hongaren,
hun vrijheid en hun adeldom bewaren,
vol gloed en vuur voor 't dierbaar vaderland.

Zie, machtig bruist daar langs der bergen rand
de blauwe Donau, trots der Magyaren,
waarmee geen and're stroom kan evenaren,
betoov'rend grootsch en toch zoo elegant

zich sling'rend tusschen groen en bergen blauw,
wier hooge toppen wijken wijd en ver, —
tot 't blauw verdonkert in een neev'lig grau. —

O, als, Hongaar, uw oog dien vloed aanschouw',
wiens kracht en schoon reeds telt van jaren her, —
dan zweer' uw ziel der vaad'ren erve trouw!

H. W. AALDERS